Rok 30 Poznań, niedziela 28 kwietnia 1912 Nr. 97.

WIELKOPOLANIN

»WIELKOPOLANIN« wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt. — Przedpłata na pocztach: kwartalnie 1,25 mk., z odnoszeniem do domu 1,62 mk. — Inseraty od wiersza drobnego 25 fen. — Rękopisów się nie zwraca.

Z dodatkiem niedzielnym „Ognisko Domowe".

Przedpłata w Poznaniu: kwartalnie 1,20 mk., z odnoszeniem do domu 1,45 mk., miesięcznie 40 fen., z odnoszeniem 50 fen. Ekspedycja ulica Posadowskiego 39. Telefonu nr. 1013. — Redakcja ulica Dolna Wałowa 1. Telefonu nr. 1142.

Przedpłata na maj i czerwiec.

„Wielkopolanin" kosztuje na wszystkich pocztach w Niemczech

80 fen.

W Poznaniu zapisywać można „Wielkopolanina" w Ekspedycji, ul. Posadowskiego nr. 39 i w ajencjach za **80 fen.**

„Wielkopolanin" zapisany jest w cenniku pocztowym w wykazie głównym (Zeitungs-Preisliste II-te Abtheilung **U Pola.** — W Austrji: Oester. Zeitungs-Preis-Verz. für 1908.

„Wielkopolanin" dołącza dla swych abonentów bezpłatny dodatek świąteczny z rycinami pod tyt.: **„Ognisko domowe"** i prowadzi Obronę prawną dla swych przyjaciół bezpłatnie.

„Wielkopolanin" ma obecnie największą z wszystkich pism polskich liczbę abonentów; umieszczane w nim ogłoszenie znajdują jak największe rozprzestrzenienie.

Abonenci „Wielkopolanina" otrzymują **„Pasiekę"** za niższą opłatą.

Na Śląsku cieszyńskim.

Przed kilkunastu dniami odbyło się w Cieszynie w niemieckim Domu zgromadzenie mężów zaufania partji posła Kożdonia wyznania ewangelickiego, aby uchwalić założenie „Towarzystwa ewangelików szląskich."

Kożdoń jest, jak wiadomo, wynalazcą „narodowości szląskiej", redaktorem germanizatorskiego „Szlązaka", jednym z najwstrętniejszych typów zaprzańca.

Na zebranie przybyli wszyscy ruso-filscy działacze szląscy wyznania ewangelickiego, jak pastorowie Broda z Goleszowa, Mrowiec z Wisły, Pustówka z Międzyrzecza i inni. Potrzebę i zadania nowego Towarzystwa wykazywał poseł Kożdoń w sposób, który każdemu Polakowi wyznania ewangelickiego otworzyć powinien oczy, do czego to Towarzystwo dąży i dokąd chce prowadzić swoich członków.

„Szląska partja ludowa" — tak się bowiem nazywa stronnictwo polskich renegatów — nie znalazła, zdaniem posła Kożdonia, jeszcze w kościele ewangelickim właściwej drogi do ludu polskiego tego wyznania.

Drogę tę należy znaleźć, jeżeli polityka ugody z Niemcami ma być dalej ze skutkiem uprawiana.

Należy stanowczo przekonać polskich ewangelików, bałamuconych dzisiaj przez narodowo-polskich agitatorów, że polskość prowadzi ich do Rzymu, że jedynie pastorowie niemieccy i liberalni bronią na Szląsku protestantów. Reformacja przyszła z Niemiec, twórcą jej był Niemiec, dla tego każdy dobry ewangelik musi być albo Niemcem albo „deutschfreundlich."

Dzisiaj jeszcze nie wszyscy ewangelicy, mówiący po polsku, wiedzą, że katolicyzm i polskość to jedno. Należy wszystko uczynić, ażeby lud odstraszyć od polskości, od polityki polskiej, od polskich pastorów, należy wszystkie zbory ewangelickie oczyścić z agitatorów polskich i w zgodzie z Niemcami bronić Szlązka przed polonizacją.

Tak mniej więcej przemawiali wszyscy inni mówcy, którzy asystowali przy narodzinach tego Towarzystwa. Cel jego jasny i zrozumiały.

Przy pomocy wyznania, kościoła i oczywiście, przy pomocy Niemców demoralizować dalej po polsku mówiących ewangelików, aby się pozbyli poczucia narodowego i w przyszłości stali się lekko strawnym pokarmem dla żołądków niemieckich.

Klęska chrześc.-socjalnych w Wiedniu.

Wybory do Rady miejskiej z kurji IV odbyły się przy nadzwyczaj licznym udziale wyborców i przy bardzo ożywionej agitacji.

Wybory te przyniosły chrześcjańsko-socjalnym prawie zupełną klęskę, podobną do klęski, jaką ponieśli chrześcjańsko socjalni przy wyborach do Rady państwa.

Rada miejska wiedeńska składa się z 165 członków, z których 143 należało dotąd do partji chrześcjańsko - socjalnej. Opozycja składała się tylko z 22 radnych, z których 7 należało do socjalistów, a 15 do partji liberalnej.

Radni liberalni w obecnych wyborach nie biorą udziału, gdyż wszyscy należą do kurji pierwszej. Dziś zaś odbywały się tylko wybory w kurji czwartej, która wybiera 21 radnych. Dotąd chrześcjańsko-socjalni mieli w tej kurji 14 mandatów, a socjaliści 7 mandatów. Przy ostatnich wyborach partja chrześcjańsko socjalna zdołała utrzymać tylko 4 mandaty, socjaliści zaś utrzymali ze swoich dotychczasowych 7 mandatów 6 mandatów.

W 11 okręgach odbędą się wybory ścisłe. W 8 okręgach wybory ścisłe między socjalistami a chrześcjańsko socjalnymi.

Wybory ścisłe przedstawiają się dla partji chrześc. socjalnej prawie zupełnie beznadziejnie.

Liberali bowiem połączą się zapewne z socjalistami, celem obalenia kandydatów chrześcjańsko socjalnych, tak, jak to było przy wyborach do Rady państwa.

W następnym dniu też tak samo, jak przy wyborach do Rady państwa, przepadli głównie przywódzcy chrześcjańsko-socjalni; np. w I okręgu przepadł Bielohlawek, który przychodzi do ścisłego wyboru z kandydatem liberalnym i ma małe widoki przejścia.

Także przywódzca chrześcjańsko-socjalnych robotników poseł Kunschak nie zdobył obecnie mandatu. W dwóch okręgach, w których chrześc.-socjalni zwyciężyli, większość ich wynosiła zaledwie 6 głosów.

Między wybranymi kandydatami socjalistycznymi znajduje się poseł Schumeyer, a między tymi kandydatami socjalistycznymi, którzy przychodzą do wyborów ścisłych, poseł Forstner.

Czesi postawili we wszystkich okręgach własnych kandydatów. W okręgu robotniczym padło na czeskiego kandydata socjalistę autonomistę posła Tomaszka około 12,000 głosów.

W innym okręgu postawili Czesi kandydaturę byłego ministra Zaczka, na którego padło 800 głosów. —

Wiadomo, że chrześcjańsko-socjalni pod wodzą śp. Luegera zdołali wyprzeć z wiedeńskiej rady miejskiej wpływy zżydziałych liberałów i socjalistów.

Po śmierci Luegera partja osłabła i teraz ponosi klęskę. Zacznie się w Wiedniu znowu żydowska gospodarka.

Kwestja polska w Belgji.

Pod tym nagłówkiem pisze „Deutsche Arbeitgeberzeitung:"

„Nie mogę pozbyć się duchów, które sam wywołałem!" Tak wołają i Belgijczycy! Nawet bardzo, bardzo demokratyczne pisma, które nabrały barwy różowo-czerwonej, jak poczytny brukseski „Soir", stwierdzają kwestję polską i nie nazywają jej bynajmniej objawem pocieszającym.

Dawniej napadano na Prusaków, którzy uciemiężają biednych Polaków, zgoła strasznie i pisano, że Polacy są znakomitymi robotnikami, których rząd pruski traktuje niesprawiedliwie. Teraz jednak i Belgja ma swą kwestję polską i zaczął wiatr z innej dąć strony, gdyż poznano Polaków naocznie — nie ze słuchu i z powieści przez usta licznych w Belgji studjujących Polaków, którzy po części nie mało pieniędzy zostawiają i dla tego są mile widziani.

Gazety wołają o środki odporne, ponieważ z powodu wiecznych strejków w belgijskich kopalniach osiedlają się Polacy wprzód po jednemu, potem familjami, nareszcie całemi grupami po wsiach, gdzie ich nie można uważać za przyrost pożądany, zwłaszcza, że coraz większe rzesze napływają i że w niektórych okolicach dzisiaj więcej mówi się po polsku niż po francusku. „Soir" pisze, że w Campine osiadło kilka tysięcy Polaków. Polacy odsuwają się, jak wszędzie, od reszty ludności, mają swych własnych duchownych, polskich rzemieślników, kupców, słowem, tworzą państwo wśród państwa. Spolszczenie pewnych okolic odbywa się tak gwałtownie, że Belgijczycy są wprost zdumieni. A dalej pisze „Rheinisch Westfaelische Zeitung": „Polacy dadzą jeszcze wiele znać o sobie, a Belgja nie będzie miała z nich pociechy".

Tyle owo pismo niemieckie.

Dotąd na polskiego robotnika jeszcze nikt się nie skarżył, tylko Niemcy puszczają w świat plotki, aby nas zohydzić.

Roczne Walne Zebranie

Spółki prywatnej „Wielkopolanin" odbędzie się w czwartek dnia 9 go maja o godzinie 5 po południu w czerwonym pokoju w Domu Przemysłowym, ulica Wilhelmowska 18.

Porządek obrad:

1) Zagaja przewodniczący Rady Nadzorczej.
2) Wybór przewodniczącego.
3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej.
4) Sprawozdanie skarbnika.
5) Sprawozdanie komisji rewizyjnej.
6) Wnioski bez uchwał.

Rada Nadzorcza:
Stefan Cegielski. Władysław Jerzykiewicz. dr. Stanisław Jerzykowski.

Zdobycie Fezu.

Z ogromną energją zabrał się rząd francuski do zgniecenia rokoszu wojskowego w Maroku. Posiadając na szczęście przeszło 26 tysięcy wojska swojego w Maroku, zmobilizował je z niesłychaną szybkością i w marszach pospiesznych wysłał z Mekinezu przeciw stolicy zbuntowanej. Zdaje się, że walka była zacięta i straty Francuzów są dość poważne, ale Fez został szybko zdobyty i rewolucyjni Askarizowie rozbrojeni. Już na sobotniej radzie ministrów w Paryżu prezes gabinetu Poincaré zakomunikował, że spokój w stolicy marokańskiej jest przywrócony, a wiadomość tę przyjęto w całej Francji z entuzjazmem. Przed kilku dniami jeszcze wszystkie niemal dzienniki paryskie, z wyjątkiem oficjalnych, krytykowały w sposób mniej lub więcej stanowczy niedbałość i niezręczność rządów rzeczypospolitej nowej kolonji, obecnie zaś z właściwą Francuzom skłonnością do przerzucania się z jednej ostateczności w drugą brzmi w całej prasie taki okrzyk zapału i dumy narodowej, jakby po odniesieniu wielkiego zwycięstwa.

O uspokojeniu Fezu świadczy także fakt, że Mulaj Hafid postanowił wytrwać w zamiarze odwiedzenia Paryża i innych stolic europejskich. W czasie nieobecności sułtana rządy w Maroku sprawować będzie zastępczo Mulaj Jussuf, jeden z jego braci, któremu ufa bezwzględnie.

Sprawozdanie

z Walnego Zebrania Czytelni dla Kobiet w Poznaniu w dniu 22 kwietnia 1912 r.

Walne zebranie odbyło się w lokalach Czytelni.

Zebranie zagaiła p. Marja Halina Łobińska, proponując na przewodniczącą p. Zofię Starkową, na sekretarkę p. Koźlicką. Ponieważ p. Starkowa urzędu przewodniczącej nie przyjmuje, przewodniczy dalej p. Łobińska, odczytując depeszę p. Paczkowskiej z Meranu: „Dobrych obrad życzy nieobecna przewodnicząca Towarzystwu."

Pani Suchowiakowa odczytała protokół z przeszłego walnego zebrania, uzupełnia takowy p. Słomińska.

W dłuższem przemówieniu krytykuje p. Zofja Starkowa działalność Wydziału, który oprócz kilku jednostek mało dba o rozwój Czytelni. Towarzystwo nie powinno się ograniczać li tylko do wypożyczania książek, lecz powinna być uczelnią dla wszystkich kobiet, winno się starać o łączność członków, urządzać zebrania towarzyskie.

Pani Łobińska zaznacza, że Czytelnia innych lat urządzała odczyty, wycieczki i pogadanki towarzyskie, ale niestety zainteresowanie członków było czasami tak słabe, że zaledwie kilka osób przychodziło, tak samo działo się z wspólnemi wycieczkami. Dla tego w tym roku mniej działałyśmy na zewnątrz, a całą energję skierowałyśmy ku temu, ażeby Czytelnię wydobyć z zaległości finansowych.

Udało nam się to w zupełności dzięki koncertowi Kochańskiego i teatrowi amatorskiemu odegranemu przez „Towarzystwo Miłośników sceny".

Obecnie zakupiłyśmy większą ilość wyborowych książek, pomiędzy tem dużo dzieł naukowych, a na życzenie członków zorganizujemy kilka wycieczek i zebrań towarzyskich.

Skarbniczka p. Ruczyńska odczytuje sprawozdanie kasowe.

Pani Zofja Starkowa zabiera głos i wykazuje zły podział pieniędzy, twierdząc, że Czytelnia za wiele wydaje na administrację, a stosunkowo za mało na zakupno książek.

Pani Łobińska odpowiada p. Starkowej, że Wydział Czytelni podziela zdanie mówczyni i często kwestję tę poruszał na zebraniach, ale z doświadczenia wie, że lokale Czytelni muszą się znajdować w śródmieściu, gdzie czynsz mieszkaniowy jest wyższy, a ze względu na panującą drożyznę nie może uszczuplać pensji bibljotekarce — z trudnością zatem możnaby koszta administracji zredukować.

Do Wydziału zostały wybrane panie: Paczkowska, Łobińska, Słomińska, Kucnerowa, Ruczyńska, Mroczkiewiczówna, Suchowiakowa, Marchlewska, Jaworowiczowa, Stefańska.

Do komisji rewizyjnej panie: Starkowa, Kolska i Janowa-Suchowiakowa.

Na zjazd Zjednoczenia wydelegowano panie: Gantkowską, Łobińską, Ru-

czyńską, Mroczkiewiczównę, Jaworowiczową i Suchowiakową.

Pani Łebińska zakończyła zebranie prośbą do Członków o ochronę pism i prędszą wymianę książek.

Z parlamentu niemieckiego.

Berlin, 26 kwietnia 1912.

Na porządku dziennym rugi wyborcze, interpelacja o Jezuitach i etat kolei. —

Interpelacja narodowo-liberalna ma następujące brzmienie:

1) Uważa kanclerz reskrypt królewsko-bawarskiego rządu o Jezuitach za naruszenie prawa z dnia 4 lipca 1872 r. i ogłoszenia kanclerza z dnia 5 lipca 1872 r.

2) Jakie kroki zamierza kanclerz poczynić wobec tego wystąpienia królewsko-bawarskiego rządu, by zawarować prawo nadzoru nad wykonaniem praw rzeszy.

Narodowy-liberał dr. Junck motywuje interpelację.

Kanclerz powołuje się na prawo dotyczące Jezuitów twierdzi, że do tego czasu wszystkie państwa związkowe w mniej więcej równy sposób je wykładały. Do innej interpretacji doszła Bawarja reskryptem z dnia 11 marca, w którym stoi, iż również odczyty konferencyjne w kościołach nie są zakazane. Takiej interpretacji jego zdaniem nie dopuszcza prawo. Dla tego też, gdy się o swym reskrypcie z gazet dowiedział, zażądał natychmiast od rządu bawarskiego zakomunikowania treści. Rząd bawarski uczynił to, zawiadomił zarazem, iż zamyśla zażądać definicji prawem zakazanych czynności zakonu. Natychmiast też wniosek taki radzie związkowej został przedłożony. Na razie, aż do załatwienia się z tym wnioskiem. Bawarja w dawny sposób prawo zastosowywać będzie. Wobec tego wszelka dyskusja nad tą kwestją jest zbyteczna.

Mimo wywodów obu ministrów Bassermanna stawia poseł bawarski hr. Lerchenfeld wniosek omówienia interpelacji i przechodzi z nim przeciw głosom prawicy.

Poseł Ortmannn nazwał walkę przeciwko Jezuitom walką o sprawiedliwość i kulturę. Temu ostatniemu odpowiedział nasz poseł **Morawski** w mowie, której izba z wielkiem zajęciem słuchała, a po skończeniu której posłowie alzatcy, polscy i centrum mu wiwatowali. Ostro w niej skrytykował stanowisko narod. liberałów. Poseł centrowy Graber poparł w swej mowie wywody posła Morawskiego. Potem przeszła izba do etatu kolejowego.

O 7 mej odroczył się parlament do soboty 11 godz. Dalsze obrady na etatem kolei.

Z Tow. Przemysłowego (starego) w Poznaniu.

Na posiedzeniu dnia 19 kwietnia wygłosił p. St. Hedinger odczyt: O urządzeniach technicznych w mieszkaniach nowoczesnych."

Nawięzując do zeszłorocznej wystawy w Dreźnie, dzielił prelegent urządzenia w nowoczesnych mieszkaniach na trzy działy: powietrza, wody i światła.

Pod pierwszy dział podporządkuje wentylacje, ogrzewania, okurzania i wykazuje korzyści sztucznych wentylacji, bądź pośrednich, lub bezpośrednich dla większych lokali publicznych a nawet w mieszkaniach prywatnych.

Dalej przechodzi do ogrzewania i dowodzi liczbami nieekonomiczne wyzyskanie materjału opałowego w naszych piecach kaflowych oraz wprost niehygieniczną ich obsługę. Jako korzystniejsze pod każdym względem przedstawia nam ogrzewania centralne, pominąwszy ogrzewania powietrzem, które mają tylko rację bytu w kościołach i bardzo obszernych salach i to woda i para o niskiem ciśnieniu. Pod względem kosztów założenia wypada ogrzewanie parą znacznie taniej aniżeli wodą, które jest przecież pod względem zdrowotnym znacznie korzystniejszem. W końcu nadmienia jeszcze p. H. o tak zwanych ogrzewaniach piętrowych. Są to ogrzewania centralne nie z jednym kotłem dla całego domu, lecz każdy lokator posiada własny kocioł, wbudowany w trzon kuchenny. W tem jest ogromne udogodnienie dla właścicieli domów, ponieważ każdy lokator pali, kiedy mu się podoba, a stąd nikną ewentualne nieporozumienia pomiędzy właścicielami a lokatorami.

Następnie opisuje prelegent rozmaite urządzenia odkurzania, począwszy na prostych spadowych rurach do śmieci, a skończywszy na najnowszych za pomocą ewakuacji.

W dziale ogrzewania wodą mówi tylko pobieżnie o wodociągach, o urządzeniu wodociągów ciepłych, bądź to za pomocą osobnych kociełków, z trzona kuchennego, bądź też automatów gazowych, które też coraz więcej znajdują uznania publiczności. Dalej pokazuje wzory nowocześnie urządzonych łazienek od najskromniejszych do najwykwintniejszych.

W końcu przechodzi prelegent do oświetlenia jako ostatniego działu i dowodzi w swoich wywodach, że oświetlenie elektryczne jest dotychczas najpraktyczniejszem i najhygieniczniejszem.

W bardzo ożywionej dyskusji, w której zabierali głos pp. Domagalski, Kopczyński, Bąkowski i inni, dawał p. Hedinger wielce szczegółowe a ciekawe objaśnienia. Pan prezes podziękował szan. prelegentowi za tak zajmujący wykład, który bardzo poglądowo uobrazował najnowsze systemy urządzeń technicznych i hygienicznych w mieszkaniach nowoczesnych.

Pod komunikatami oznajmił p. prof. Drygas, że w poczet członków Towarzystwa wstąpili pp. dr. Bolesław Kapuściński i Ludwik Prusinowski, a dalej, że zabawa latowa Towarzystwa odbędzie się dnia 23 czerwca na Wzgórzu św. Łazarza.

Po krótkiej wymianie zdań w sprawach bieżących Towarzystwa, zamknął prezes posiedzenie o godzinie 11 wieczorem.

Wiadomości polityczne.

Niemcy. Berlin, 26 bm. Poseł postępowy Naumann poruszył na zebraniu towarzystwa wyborczego swej partji stanowisko Niemiec w międzynarodowej polityce. Przy tej sposobności obliczył stosunek liczebny wojska do mieszkańców. — Niemcy pod tym względem zajmują drugie miejsce — jeden żołnierz przypada na 92 głowy. W kwestji utrzymania wojska Niemcy przychodzą dopiero na trzeciem miejscu, z 20 markami na głowę.

— Berlin, 26 bm. (Z sejmu pruskiego). Na piątkowem posiedzeniu dalsza dyskusja nad etatem ministerjum spraw wewnętrznych.

— Berlin, 26 bm. „Germania", organ centrowców, żąda w artykule wstępnym ustąpienia ministra wojny, Heeringen, z powodu wystąpienia tegoż w parlamencie w sprawie pojedynków pomiędzy oficerami. Prasa liberalna również ostro krytykuje zapytywania ministra.

— Berlin, 26 bm. W Berlinie odbyły się 42 zebrania socjalistyczne protestujące przeciw pomnożeniu wojska i marynarki.

Galicja. Kraków, 26 bm. Pewien posterunek wojskowy zauważył cztery osoby fotografujące fortyfikacje wojskowe pod Krakowem. Posterunek zaalarmował więc patrol, który odnośne osoby aresztował. Znalezione przy nich fotografie i płyty odebrano im, jakoteż rewolwery, jakie mieli przy sobie.

Austrja. Wiedeń, 26 bm. Minister spraw zagranicznych będzie przemawiał d. 30 bm. przed Zjednoczeniem delegacji na temat stosunków politycznych międzynarodowych.

Rosja. Petersburg, 26 bm. Jak wiadomo, toczyła się w Dumie rosyjskiej dyskusja nad interpelacjami w sprawie mordowania strejkujących robotników w sybirskich płóczkarniach złota. Na podstawie mowy, wygłoszonej w sprawie tej przez ministra spraw zagranicznych, stara się berlińska agrarjuszowska „Deutche Tagesztg." dowieść, że strejk ten miał charakter polityczny i strejkujący dopuszczali się gwałtów, napadając na domy, należące do Towarzystwa kopalń złota i nie pozwalając łamistrejkom iść do pracy, że kompania kozaków słusznie użyła prawa z użycia broni, bo zbliżał się tłum, złożony z 7000 ludzi, który mimo sygnałów wojska, dawanych z daleka, nie chciał się rozejść. Według ministra spraw zagranicznych i pokrewnej mu i zapatrywaniami berlińskiej „Deutsche Tagesztg." cała sprawa jest tego rodzaju, że nie wojsko zasłużyło na karę, lecz owi buntownicy, przeciwko którym też rząd rosyjski rozpoczął śledztwo.

Francja. Paryż, 26 bm. Wczoraj odbyło się tu zebranie konstytucyjne, złożone z kapitalistów francuskich, angielskich i rosyjskich, którzy połączyli się w towarzystwo celem zbudowania linji kolejowej przez całą Persję, aby połączyć Persję z Rosją i z Indjami angielskiemi. Jak wiadomo kapitaliści niemieccy odsunięci od udziału w tem wielkiem przedsiębiorstwie, które przyniesie bardzo wielkie zyski.

Portugalja. Lizbona, 26 b. m. Z Pontevedra doniesiono wczoraj telegraficznie do portugalskiego ministerjum oświaty, że władze celne przytrzymały na granicy sto skrzyń z karabinami mauzerowskimi i 18 skrzyń, napełnionych nabojami. Materjały te przeznaczone były według zdania władz republikańskich dla monarchistów portugalskich, którzy planowali zamach na republikę w celu zaprowadzenia rządów monarchicznych.

Turcja. Konstantynopol, 26 bm. W porcie znajduje się około 100 okrętów, również taka liczba przed cieśniną. Stratę obliczają dziennie na 200000 mk. Rada ministrów, która wczoraj nad otwarciem cieśniny obradowała. trwała do 8 mej wieczorem. Nie powzięto jednak żadnej decyzji, z powodu odmiennych zapatrywań ministrów. Turcy obawiają się cieśninę otworzyć, by Włosi pod ochroną obcych okrętów handlowych nie przedsięwzięli jakiej akcji.

Egipt. Kairo, 25 bm. Sekretarz tutejszego namiestnika tureckiego oświadcza, że z Rzymu rozpowszechniana wiadomość o śmierci głównodowodzącego wojsk tureckich w Trypolisie Enver beja, jest zmyśloną.

Hiszpanja. Madryt, 26 bm. Na linji kolejowej Villagogo-Jaen z powodu złego ustawienia zwrotnicy wykoleił się pociąg osobowy z pociągiem jadącym ze strony przeciwnej, przyczem 5 osób zostało zabitych na miejscu, a 12 odniosło ciężkie rany.

Anglja. Londyn, 26 bm. Interpelowany w parlamencie angielskim podsekretarz Acland, oświadczył, iż mocarstwa zwróciły się do Włoch i Turcji z zapytaniem, pod jakimi warunkami by się zgodziły na interwencję pokojową. Odpowiedź na to już nadeszła. lecz przy obecnej sytuacji byłoby niefortunnem kwestją tą się zajmować. W każdym razie, zdaniem Aclanda już w przyszłym tygodniu, minister Grey będzie mógł dać dalej idące wyjaśnienia.

Sprawa marokańska. Fez 26 bm. Wojska francuskie pod dowództwem generała Brularda, które stłumiły powstanie w Fezie, obsadziły wszystkie bramy miast. Szczep Beni-ter, zatrzymał 80 dezerterów szeryfijskich i 4 z nich zamordował. Francuzi w dalszym ciągu rozbrajają zbuntowanych żołnierzy szeryfijskich, którzy należą do wojska francuskiego. Pod el Hajeb zatrzymali Marokańczycy pociąg francuski i zabili dwóch strzelców. Z Arsila donoszą, że szczep Dżebala zaczepił pod Sidi Szeryf oddział Francuzów i zabił jednego z nich, a dwóch zranił ciężko.

Ameryka. Nowy Jork, 26 bm. Trzy niemieckie okręty wojenne mają zawitać w Nowym Jorku z powodu odwiedzin floty. Hr. Bernstorff zawiadomił już o tem burmistrza Gaynosa. Eskadra ma się składać z pancernika „Moltke" i małych krzyżowców „Szczecin" i „Bremena".

Japonja. Tokio, 26 bm. Z Tokio donoszą, że rząd japoński odkrył wielkie sprzysiężenie, które miało niepodległość Korei na celu. 100 osób zostało uwięzionych. Sprzysiężeni odbierali broń i amunicję z Mandżurji.

Subhasty w kwietniu.

Dnia 29 o godz. 10 na sądzie w Poznaniu posiadłość na Jerzycach architekta Lesława Błachowskiego, rola obsz. 0,06,49 ha.

Dnia 29 o godz. 11 na sądzie w Poznaniu posiadłość na Jerzycach, archi-

76

ZASADZKA.

POWIEŚĆ.

(Ciąg dalszy.)

Madzia długo jeszcze stała na balkonie.

O czem marzyła ta dzielna dziewczyna?

Spojrzenie jej błądziło bądź po Garches, bądź się zwracało w stronę Paryża, z którego łuna od świateł na ulicach rozpostarła się szeroko na niebie. Wytężała wzrok, aby dojrzeć mały domek, gdzie samotna, opuszczona przez synów i córkę, biedna Marja Dorlat płakała.

Serce Madzi ścisnęło się bólem, gdy o tem myślała. Mimowolnie ramiona jej wyciągnęły się ku temu domkowi, a wargi szeptały:

— Matko! Ukochana moja! Toż to dla ciebie.

A tam, dalej, Paryż i jej Antoś ukochany. Nie dba już o nią, pogardza, brzydzi się. Henio i Tomek myślą o niej tak samo.

Potem przeniosła wzrok na czarne zabudowania fabryczne, otoczone ciszą zupełną Oto ona, Madzia, córka Dorlata, mieszka u zbrodniarza Montmayeura. Pierwszy akt dramatu już się odegrał.

Pamiętamy, gdy Madzia rzekła raz do sędziego śledczego, pana Moraine, że większą potęgą niż policja jest miłość.

Tą tylko bronią odniesie tryumf nad Montmayeurem. I oto już jest on zaślepiony.

Wreszcie zamknęła okno i położyła się spać.

Grzegorz zaś zaszedł do jadalnego pokoju i zasiadł przed gasnącem na kominku ogniem.

Jan siedział obok i palił fajkę.

Zamienili z sobą zimne spojrzenia, w których jednak szalała śmiertelna nienawiść.

— Czy matka poszła już do siebie? — zapytał Grzegorz.

— Tak — odrzekł Jan. — Tylko co wyszła.

W kwadrans później obaj bracia wrócili do swych pokojów Przechodząc koło pokoju matki, Grzegorz lekko zastukał we drzwi. Ale nikt nie odpowiedział.

— Czemu ją budzisz, ona śpi — rzekł Jan.

Grzegorz oddalił się. Gdyby był wszedł do pokoju, dowiedziałby się, że jej tam nie było.

Jan zamknął się u siebie na dwa spusty. Tak robił co wieczór. Wówczas spadała maska z jego twarzy: bladł, oczy patrzyły z przerażeniem, wargi mu drżały. Nie był to już ten sam Montmayeur, który takim strachem napełniał Grzegorza. Nie, ten bał się siebie samego. Przerażała go samotność, szczególnie w oczy. Z nadejściem dnia odzyskiwał odwagę; krętanina, hałas, wiadomości wojenne, które co chwila nadchodziły z Paryża, pozwalały mu zapomnieć o zbrodni. Ale w ciszy nocnej pamięć o niej wracała. To też zostawał chętnie jak najdłużej w jadalnym pokoju przy kominku, o ile siedzieli tam matka lub brat. Ale z chwilą, gdy oni odchodzili, pokój ten napełniał się złowrogiemi widziadłami, słychać w nim było przytłumione jęki i skargi. Więc uciekał do siebie i zamykał się starannie.

Ale tutaj mimowoli kierował wzrok na dziedziniec, wypatrując, czy czasem gdzie nie dojrzy jakiego ajenta policyjnego, jakiej podejrzanej osobistości, która śledzi każdy ruch jego. Najlżejszy cień, poruszony wiatrem zimowym, zwłaszcza przy świetle księżyca, ścinał mu krew w żyłach.

Strach jego stawał się z czasem wprost dziecinnym.

Tego wieczora, tak jak zwykle od śmierci Burela, zapalił lampkę, która całą noc paliła się na stoliku nocnym. Przy świetle czuł się bezpieczniejszym.

Nagle powiódł błędnym wzrokiem po całym pokoju, odchylił kotarę nad łóżkiem, zajrzał za firanki, pod łóżko, pod każdy mebel.

Potem usiadł i zaczął czytać; próbował myśleć o Madzi, która jest tak blisko niego.

Próżne usiłowania! W dzień był cały nią zajęty. W nocy pomiędzy nim a Madzią leżał zakrwawiony trup Burela...

Położył się do łóżka, zamknął powieki, usiłował zasnąć. Ale gdzie tam, sen uciekał uparcie.

A gdy nareszcie, zmęczony zasnął, zaczęły go dręczyć straszliwe zmory. Rzucał się przez sen, jęczał, wykrzykiwał.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Gospodarstwo
90 mórg jest zaraz tylko właśc. reflekt. do sprzedania. Zgłosz. przyjm. eksped. Wielkop. pod nr. 1897.

Dom
z obszernem podwórzem, zajazd. i stajniami jest zaraz z dobrze zaprow. handlem kol. i wyszynk. w mieście powiatow. do nabycia, Zgłoszenia uprasza się do ekspedycji Wielkopol. pod nr. 1801.

Gościniec
jedyny jeden we wsi jest każdego czasu na sprzedaż, do tego 6 mórg łąki i 6 mórg roli uprawnej. Zgłoszenia przyjmuje **P. Gałczyński w Ostrowie.**

Baczność!
Interes rzeźnicki
w dobrem biegu bez konkurencji jest od 1 lipca do wynajęcia. Zgłosz. przyjm. eksped. Wielkop. pod nr. 1893.

Skład rzeźnicki
w mieście pow. zapr. jest z kompl. urządz. każdego czasu do wydzierż. Zgł. do eksp. Wielk. pod nr. 1901

Szkoła szoferska
Wrocław Breslau 23, Silesia Herdain-str. nr. 98
kształci sum. panów i zawod. jeźdzc. Wstęp każd czasu. Prosp. darmo. Wskaz miejsc bez koszt. Tel. 7263.

tekta Lesława Błachowskiego, rola obsz. 0,09,49 ha.

Dnia 29 o godz. 10 na sądzie w Ostrowie gospodarstwo w Siedlikowie, gospodarza Wlac. i Marjanny z domu Błażejczak Stockich.

Dnia 29 o godz. 9 i pół na sądzie w Kościanie, posiadłość przedsiębiorcy budowlanego Jakób Szlapki.

Dnia 29 o godz. 10 na sądzie w Lesznie nieruchomość w Belencinie Tomasza Ratajczaka.

Dnia 29 o godz. 9 na sądzie w Jarocinie gospodarstwo zap. w Łuszczakowie i Wilkowyi, gospodarza Tomasza Królaka.

Repertuar Teatru Polskiego w Poznaniu.

— W sobotę, dnia 27 kwietnia: Benefis Marji Olskiej: „Nerwowa awantura". Sztuka w 3-ch aktach G. Zapolskiej. Ceny dramatu. Abonament uchylony.

— W niedzielę, dnia 28 kwietnia — wieczorem. Ostatnie przedstawienie operetki: „Miłość cygańska". Operetka w 3 aktach Lehara. Ceny operowe. Abonament uchylony.

— W poniedziałek, dnia 29 kwienia. — Ostatnie przedstawienie dramatu: „Nerwowa awantura". Sztuka w 3 aktach G. Zapolskiej. Ceny dramatu. Abonament ważny.

— We wtorek, dnia 30 kwietnia. Ostatnie przedstawienie i pożegnalny wieczór dyrektora Andrzeja Lelewicza: „Z dobrego serca" dramat w 1 akcie Rydla. „Straszny dwór". Akt III opery St. Moniuszki. „Romantyczka" komedja w 2 aktach Bogusławskiego. Zakończy mazur w sześć par.

Bilety nabywać już można w domu towarowym p. K. Ignatowicza. Nr. telefonu 2213.

Wiadomości z blizka i z daleka.

Poznań, dnia 27 kwietnia 1912.

Uczmy dzieci czytać i pisać po polsku!

* **Biuro Związku Narodowego** znajduje się przy ulicy Dolnej Wałowej nr. 1 na I piętrze. Biuro jest otwarte we wszystkie dni powszednie z wyjątkiem soboty od 4—5 po południu.

Walery Łebiński,
Główny sekretarz Związku Narodowego

* **Poznań.** Targ na remonty. Celem zakupna trzyletnich a wyjątkowo czteroletnich remontów (koni dla wojska) odbędzie się d. 25 maja rb. o godz. 1 po południu na placu Grolmana targ na remonty. Zakupione konie będą natychmiast odebrane i za kwitem gotówką albo czekiem zapłacone.

— Woźnica dorożkarski Jan Pawlak, ul. Wysoka nr. 4, otrzymał dnia 24 po południu za odbytą jazdę, przez omyłkę od pewnego podróżnego zamiast 50 fen. — złotą 10-markówkę. Właściciel pieniędzy może je odebrać w biurze nr. 2 głównej policji.

— W śmietniku domu przy ul. Młyńskiej nr. 12 znaleźli robotnicy zwłoki noworodka, chłopca, zawinięte w szary spódnik. W ustach miało maleństwo jeszcze kawał płata; widocznie zabójczyni dziecko udusiła po porodzeniu. Wyrodną matkę, służącą Petronelę Skrzypczak aresztowano.

— Kelnera Scholza, którego przed kilku dniami wzięto do więzienia, jakoby to on zamordował prostytutkę Otto, wypuszczono znowu na wolność, gdyż nie można mu było udowodnić zbrodni.

* **Letnisko w Puszczykowie.** Z dn. 1 kwietnia rb. objął „Letnisko" p. Kaźmierz Krenz, znany publiczności poznańskiej właściciel kawiarni francuskiej. Oddaliśmy więc przedsiębiorstwo nasze w ręce wytrawnego zawodowca, który daje pewną rękojmię, że z łatwością sprosta nawet wygórowanym wymaganiom gości. W miarę coraz większego napływu publiczności do „Letniska", okazały się lokale dotychczasowe niewygodnymi, wskutek czego przebudowaliśmy je. Również ogród przygotowanym został do dogodnego pomieszczenia większej ilości gości. Zaś w nowym i obszernym namiocie znajdzie każdy przyjemny pobyt podczas upału, a wśród słoty bezpieczne schronienie. W każdy wtorek, czwartek, sobotę i niedzielę odbywać się będą bezpłatne koncerty artystyczne. — Otwarcie nastąpi dziś, w sobotę, dnia 27 bm. o godzinie 3 po południu. Szanowną publiczność prosimy jak najuprzejmiej, by pana Krenza zechciała obdarzać i na nowem przedsiębiorstwie tą samą życzliwością, jaką się cieszy w Poznaniu.

Zarząd „Letniska" (E. G. m. b. H)
Adamczewski. Kontrowicz. Urbański.

* **Wystawa pracy kobiet polskich** w Pradze. Panie, które artystyczne roboty ręczne pragną wystawić w Pradze, prosimy zgłaszać się czemprędzej p. adr. p. Haliny Łebińskiej, Dolna Wałowa 1 — bo do 15 maja wszystkie prace zgromadzone być muszą w Poznaniu.

Helena Cichowiczowa
za Poznański komitet wystawy p. k. p.
w Pradze.

* **W magazynie bławatów,** stołowizny, płócien i bielizny pod firmą J. N. Durczykiewicz w Poznaniu, przy Starym Rynku 71|72, rozpocznie się w poniedziałek, dnia 29 kwietnia, z powodu zupełnego zwinięcia interesu, całkowita wyprzedaż towarów po cenach do połowy zniżonych. Po bliższe szczegóły odsyłamy do ogłoszenia w nr. dzisiejszym.

* **Chłopców** z dobrym głosem, w wieku 7—12 lat, mających chęć ćwiczenia kilkugłosowego śpiewu kościelnego, przyjmuje codziennie od 1—3 po poł.

Parzybok, dyr. chóru farnego.

* **W polskie ręce.** Pan Tomalak z Kępna kupił od innowierców 114 morg. gospodarstwo Domicela pod Mikorzynem, za 41 tysięcy marek. Przewłaszczenie nastąpi w 14 dniach.

* **Konkurs** ogłasza sąd w Ostrowie nad majątkiem mistrza szewskiego Michała Gaczyńskiego w Raszkowie. Zawiadowca masy kupiec Oton Milke w Raszkowie przyjmuje zgłoszenia wierzycieli do 1 czerwca rb.

* **Zebranie** zwyczajne organistów na dekanaty pszczewski i lwówecki, odbędzie się w poniedziałek, dnia 29 bm. o godz. 2 z południa w hotelu p. Skórnickiego w Pniewach. Z powodu nader ważnych spraw, żywo każdego z kolegów tyczących, uprasza się o jak najliczniejsze przybycie.

Wojciech Poczekaj, prezes.

* **Obchód Krasińskiego w Buku.** W niedzielę, d. 28 bm. urządza zespół Towarzystw obchód ku czci Zygmunta Krasińskiego na sali p. Knechtela punkt. o godz. 8 wiecz. Program: I. 1) Prolog. 2) Śpiew. 3) Deklamacja. 4) Wykład. 5) Deklamacja. II. 6) Śpiew. 7) Świetlane obrazy. 8) Deklamacje. 9) Żywy obraz. Wstęp 50 fen.

Tow. Przemysłowe w Buku.

* **Morderstwo z lubieżności.** Stęszewo. W czwartek przed południem znaleźli przechodnie w lesie zwłoki pewnej niewiasty. Komisja sądowa z Poznania i policja kryminalna stwierdziły, że dokonano morderstwa z lubieżności. Pies policyjny poznańskiego prezydjum policji wytropił zbrodniarza w osobie 60-letniego robotnika Balbierza, który od dłuższego czasu z zamordowaną, robotnicą Wilhelminą Bocksch, miał stosunki i z nią mieszkał razem. Przed niedawnym czasem zerwała ona z nim wszelkie stosunki. Mordercę aresztowano. Wczoraj odbyła się obdukcja zwłok.

* **Zastrzelony chłopiec.** Szemborowo. Onegdaj w nocy około godziny 12 znaleziono 12-letniego chłopca szkolnego, Franciszka Nowaka z raną w głowie, za stodołą. Rodzice przywieźli ciężko rannego do szpitalika św. Józefa w Poznaniu, gdzie wczoraj umarł, nie odzyskawszy przytomności. Samobójstwo zdaje się być wykluczone, chociaż jest zagadką, że na miejscu zbrodni nie znaleziono żadnej broni palnej, ani też nie słyszano strzału.

* **Konfiskata** „Tygodnika Ilustrowanego". Krakowska prokuratorja skonfiskowała ostatni sobotni numer warszawskiego „Tygodnika Ilustrowanego" za artykuł z ilustracjami pod tytułem: „Romantyczni Habsburgowie".

* **Powiat zabrski** na Górnym Śląsku, wedle urzędowej statystyki, nie ma już liczyć 60 procent polskiej ludności. Dla tego ogłosił prezes rejencji opolskiej, że w powiecie tym obowięzuje paragraf kagańcowy ustawy o stowarzyszeniach i stąd nie wolno już tam urządzać publicznych wieców i zebrań w polskim języku. Jak zaznaczają pisma górnośląskie, winna temu zakazowi gnuśność narodowa, która powoduje dobrowolną germanizację. Polscy przywódzcy bawią się tam w niesnaski partyjne, zamiast dopilnować, aby ludność polska nie zapisywała się lub zapisać nie pozwalała jako ludność niemiecka. W dodatku i międzynarodówka socjalistyczna ma w tym powiecie liczną plagę swoich zwolenników, dla których mowa ojczysta jest niczem. Klęska, która spotyka nas w powiecie zabrskim, jest gorsza od utraty kilku nam mandatów. Może wreszcie ona otworzy oczy zaciętym partyjnikom endeckim, że przejrzą, do czego ich robota prowadzi!

* **Trzęsienie ziemi na Śląsku.** Wiadomość podana, jakoby kościół katolicki na Kalwarji w Niem. Piekarach został zamknięty, ponieważ został mocno uszkodzony przez ostatnie trzęsienie ziemi, nie zgadza się z prawdą.

* **Królewiec.** Tamtejsza władza policyjna zakazała pochodu socjalistycznego 1 maja. Prezes rejencji ten zakaz zatwierdził.

* **Pożar w okolicy Berlina.** W Baumschulenweg pod Berlinem wybuchł w domkach letnich ogień, który zniszczył 20 domów. Zagrożona była również szkółka słynna drzew Spaetha, lecz staraniem straży ogniowej udało się niebezpieczeństwo odwrócić.

* **Uroczystości w Wenecji.** W obecności księcia genueńskiego przy ślicznej pogodzie odbyło się uroczyste poświęcenie odrestaurowanej historją uświetnionej starożytnej wieży katedry św. Marka, do której papież, jak wiadomo, podarował wspaniałe dzwony. Gdy 3000 dzieci szkolnych przed pałacem dożów weneckich odśpiewało hymn, zastosowany do uroczystości, wygłosił burmistrz, a następnie minister oświaty mowę, którą przyjęto z zapałem. Kardynał-patrjarcha wenecki w otoczeniu biskupów dokonał następnie aktu poświęcenia. Zabrzmiały poraz pierwszy wspaniałym odgłosem olbrzymie dzwony campanili, a wnet odpowiedziały im dzwony z wszystkich kościołów weneckich. Nieopisana radość przejęła tłumy ludu, zgromadzone na placu św. Marka. Ceremonja zakończyła się wywieszeniem flag włoskich i weneckich na narożnikach wieży wśród grzmotu armat.

* **Sensacjne rewizje** w Petersburgu. Odbyły się w Petersburgu dwie sensacyjne rewizje domowe, mianowicie u ks Oboleńskiego, który jest urzędnikiem do szczególnych poruczeń w ministerstwie spraw wewnętrznych, i u jego teściowej p. Sołogubowej. Znaleziono podobno doniosłe dokumenta.

* **Podarunek 60 miljonów.** Londyn. Z Dublina donoszą, że nauczycielka O'Bryne po zmarłym swym wuju, który był znanym parlamentarzystą angielskim, odebrała niedawno sumę 60 miljonów marek jako spadek. Sumę tę wielkoduszna siostra podzieliła pomiędzy swych dwóch braci, którzy należą do zakonu Jezuitów.

* **Pożar lasu we Francji.** Paryż, 26 bm. W olbrzymim lesie Fontainebleau wybuchł wczoraj w t. zw. „Rochers de Salamandre" olbrzymi pożar, spowodowany wystrzałami ćwiczącej w pobliżu artylerji. Las spalił się na wielkiej przestrzeni i dotąd mimo natychmiastowej akcji silnych oddziałów wojska, które pożar usiłują ugasić, dotąd przytłumić go nie zdołano, praca przytem jest trudna, bo w lesie upadło wiele granatów, które pod wpływem gorąca każdej chwili eksplodować mogą.

* **Paryż.** W sprawie bandytów automobilowych uwięzieni Roulet, Boucher, Dabost i Marja Besse zostali dla braku dowodów winy wypuszczeni na wolność.

* **Zamach na Rotszylda.** Londyn. W sprawie zamachu na bar. Rotszylda, który został przez niejakiego Tebbitta w początkach marca popełnionym, sprawca skazany został na 20 lat ciężkich robót, ponieważ D. jest umysłowo chorym, zostanie umieszczonym w domu obłąkanych.

* **Kalendarz.** Niedziela dn. 28 kwietnia: Witalisa męczennika Wschód słońca o godzinie 4 minut 38, zachód słońca o godzinie 7 minut 19.

— Poniedziałek dnia 29 kwietnia: Piotra m. i Feliksa p.

Ruch w Towarzystwach.

Zebrania odbędą się:

— „Wyzwolenie", Tow. zup. wstrzem. od nap. alkoh. w niedzielę o g. 7 na sali Dominikańskiej.

— Wydziału nauk. Tow. Młodzieży polsko-katol. w poniedziałek o g. 9 na sali Domu katolickiego.

— Tow. „Pielgrzym" p. w. Boga Rodzicy w niedzielę o g. 5 na sali Domu katolickiego.

— Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu w poniedziałek o g. 9 na sali Domu katolickiego.

— Tow. „Wyzwolenia" na św. Łazarz-Górczyn w niedzielę o g. pół do 6 w Schronisku górczyńskiem.

— Koła Towarzyskiego Rękodzielników we wtorek o g. 8 na sali Domu katolickiego.

— Tow. Przemysłowców w Winiarach w wtorek o g. 8 i pół w zwykłym lokalu posiedzeń.

Obrona prawna.

— M. K 100 — Śrem. Skoro córka niezamówiony przez nią towar natychmiast po odebraniu owej firmie stawiła do dyspozycji — to zatrzymać i zapłacić go nie potrzebuje i z spokojem oczekiwać może skargi. Rozchodzi się o to, żeby córka w danym razie mogła przedłożyć sądowi kopią zamówienia, boć ono jedynie jest miarodajnem.

— St. B. Środa. Od nieruchomości płaci się 1 proc. stempla do państwa a od ruchomości jednę trzecią procent. Konsensu do ruchomości pan liczyć nie możesz, jest to albowiem rzecz, przez którą podnosi się wartość nieruchomości.

— W. R. 18. Hamborn. Skoro pan z owym panem zawarłeś piśmienny kontrakt, to jest on w każdym razie ważny i strona przeciwna może od pana żądać, abyś owe 400 mk. zapłacił. Jeśli pan nie masz ważnych powodów a mimo to od zawartej ugody chcesz odstąpić, to przeciwnik może zażądać od pana odszkodowania. Pensją wolno tylko wtenczas fantować, jeżeli przekracza ona rocznie kwotę 1500 mk.

Poznań, dnia 27 kwietnia 1912.	mk.
Pożyczka niemiecka 3 i pół proc.	90.70
Pożyczka pruska ukons. 3 i pół proc.	96,50
dto 3 proc.	81.20
Listy zastawne poznańskie 4 proc.	101.25
dto 3 i pół proc.	90.00
Listy rentowe poznańskie 4 proc.	99.80
dto 3 i pół proc.	89.80
Renta włoska 4 proc.	99.00
Austrjacka renta złota 4 proc.	96.40
Austrjacka renta srebrna 4 i 5 proc.	92.25
Listy zastawne polskie 4 i pół proc.	93.00
Renta węgierska złota 4 proc.	91.20
Banknoty francuskie za 100 franków	81.10
Banknoty austrjackie za 100 koron	84.80
Banknoty rosyjskie za 100 rbl.	215.95

Poznań, dnia 26 kwietnia 1912.
(Urzędowe sprawozdanie targowe miasta Poznania podług zestawienia policyjnego).

Inne artykuły:		CENA najwyższa M.	najniższa M.	przeciętna M.
Słoma snopkowa za 100 kg.		5,00	4,60	4,80
Siano za 100 kg.		8,75	8,25	8,75
Groch żółty do gotowania		—,34	—,34	—,34
Groch biały do gotowania		—,52	—,50	—,52
Soczewica		—,90	—,70	—,90
Ziemniaki		8,00	7,50	8,00
Masło za 1 kg.		3,20	2,80	3,00
Jaja za kopę		3,20	2,80	3,00
Mleko za litr		—,22	—,18	—,20
Wołowina	od kulki za 1 kg.	1,80	1,70	1,80
	od łopatki	1,60	1,50	1,60
	od brzucha	1,60	1,40	1,50
Cielęcina	od kulki	2,00	1,60	1,80
	od łopatki	1,80	1,60	1,80
Skopowina	od kulki	2,00	1,80	1,90
	od łopatki	1,70	1,60	1,80
Wieprzowina	od kulki	1,80	1,60	1,80
	od łopatki	1,70	1,60	1,70
	głowizna i nogi	0,60	0,50	0,50
	sadło	1,60	1,50	1,60
	szynka wędz.	2,20	2,00	2,20
	słonina	1,80	1,70	1,80
Konina		0,60	0,50	0,50

Poznań, dnia 26 kwietnia 1912.
Ceny zbożowe giełdy poznańskiej, notowane przez Patronat Związku Spółek (Sekretarjat dla „Rolnika").

towar	wyborowy	średni	poślednl
Pszenica	2.9	227	217
Żyto	188	180	169
Jęczmień	196	188	178
Owies	197	193	187

(Wszystko za 1000 kg. netto franko Poznań).

Poznań, dnia 26 kwietnia 1912.
(Urzędowa notowania miejskiej komisji targowej na targu zbożowym).

Cena za 100 kilogramów:	towar piękny	średni	poślednl
Pszenica	22.90	22.70	22.50
Żyto	18.80	18.00	16.90
Jęczmień	19.60	18.70	17.80
Owies	19.70	19.40	18.70

Wrocław, dnia 25 kwietnia 1912.

	dobry tow. najw. cena	najn. cena	średni tow. najw. cena	najn. cena	pośl. towar najw. cena	najn. cena
Pszenica biała	22.70	21.80	21.70	20.80	20.70	19.70
Pszenica żółta	22.60	21.70	21.60	20.70	20.60	19.60
Żyto	19.40	18.50	18.40	17.50	17.40	16.50
Jęczmień	18.00	17.70	17.60	17.40	17.20	16.50
dla brow.	20.00	19.50	19.10	17.70	00.00	00.00
Owies	19.80	19.30	19.20	19.00	18.60	18.70
Groch Wikt.	26.—	25.—	24.	23.	22.—	21.—
Groch mały	21.50	21.00	19.80	18.80	18.00	17.50

Za wszelkie ogłoszenia i reklamy Redakcja nie bierze żadnej odpowiedzialności.

Jeżeli

oszczędność jest główną podstawą dobrobytu tak pojedyńczej jednostki jak całego społeczeństwa, to z zasady należy nam unikać wszelkich niepotrzebnych wydatków. Kto więc nie chce pieniędzy wydawać na próżno i opłacać ciężkiego podatku za zbyteczny luksus, jeżeli nie ma tyle siły wyzbyć się nałogu palenia papierosów, to niechaj używa gatunki zamiast po 5 do 10 marek za setkę znane wyborne i tanie papierosy:

Mariposa, Wulkan, Wanda, Sokoły po 2 marki nawet mk. 1,50 za setkę

a przekona się, że płacił grube pieniądze niepotrzebnie za uprzedzoną imaginacyę.

W danym razie lepiej różnicę tę zużyć na pożądane cele dobroczynne, a wpłynęłoby w samem Poznańskiem do kas ubogich rocznie przeszło milion marek. (810

J. F. J. Komondziński,
właściciel fabryki „Wulkan" w Dreźnie.

Pomocnik z brany kolonial. z dobremi świadectwami
poszukuje miejsca
od 1. 5 br. Zgłoszenia przyjm eksped. Wielkodol. pod nr. 1843.

Pomocnik handlowy 19 lat licz. z branży tow. kol. i destyl.
poszukuje posady
od 1. 5. r. b. Łask. ofert. przyjm.
Ogrod. **Gról, Wargowo.**

Panny
biegłe **w krawiectwie** zaraz potrzebne oraz **uczennice** mogą się zgłosić każdego czasu
M. Malinowska,
ul. Rycerska 10.

Stolarzy
na prace budowl. przyjmie zaraz
Huff, Jarocin,
stolarnia parowa.

2 pomocników malarskich
oraz **ucznia** potrzebuje zaraz
W. Poszwiński, malarz
Pniewy — Pinne.

Uczeń
do piekarni może się zgłosić zaraz. Zgłosz. przyjm.
Piekarnia Viktoria
Poznań—Jerzyce
ulica Jadwigi 15.

Wielka całkowita wyprzedaż

z powodu zwinięcia interesu, rozpoczyna się jutro **w poniedziałek rano** o godzinie **8**-mej. Niech zatem nikt nie zmudzi wyzyskać tej nadzwyczajnej sposobności nabycia najnowszych doborowych towarów za bajecznie nizką cenę. — Dla informacji, po jak niemożliwie nizkich cenach towary sprzedawać będę, podaję niżej kilka szczegółów:

Materje na suknie

Chewiot wszystkie kolory 1.50, 1.20, 95, 60 f.
Chewiot 110 cm. sz. 2.10, 1.40, 1.20, 90 f.
Materjały na kostjumy w angielskim guście 3.50, 2,25, 1.40, 85 f.
Popeliny czysto wełn. 110 cm. szerokie 2.50, 1.65, 1.40, 1.10
Voile gładkie najnow. kolor. 3.25, 2.10, 1.50, 1.10
Serge czysta wełna wielki wybór 2.25, 1.60, 1.40, 95 f.
Krepa wszystkie kolory 2.10, 1.40, 1.10, 75 f.
Mat. na bluzki piękne desenie 2.25, 1.75, 1.25, 85 f.

Materje pościelowe

Linon 80 i 130 cm. szer. 1.15, 90, 75, 35 f.
Madapolam 80 cm. szer. 60, 50, 40, 33 f.
Hemdentuch 80 cm sz. 50, 42, 47, 27 f.
Walis 80 i 130 cm. szer. 90, 60, 45, 36 f.
Adamaszek 80 i 130 cm. sz. 90, 65, 50, 39 f.
Inlety na wsypy 80 i 130 „ „ 70, 60, 45, 36 f.
Dreliszek na spodki 100 i 115 cm. szerokie . . 1.30, 1.10, 75 f.
Płótna na pościel 80 cm. sz. 45, 37, 33, 27 f.
Płótna „ prześc. 160 i 130 sz. 1.20, 90, 75 f.
Płótna „ fart. 130 cm. sz. 75, 60, 45, 38 f.

Bielizna

Koszule damskie szt. 3.-, 2.-, 1.50, 95 f.
Koszule męzkie szt. 2.-, 1.50, 1.20, 1.10
Kosz. dla niemow. szt. 75, 60, 45, 30 f.
Kaftaniki damsk. szt. 2.25, 1.75, 1.40, 1.10
Majtki damskie szt. 2.10, 1.60, 1.40, 1.10
Kaftaniki dla niemowląt 75, 60, 45 35 f.
Kalesony męzkie szt. 1.60, 1.40, 1.25, 1.10
Koszule trykot. szt 2.25, 1.65, 1.35, 1.15
Kalesony tryk. szt. 1.80, 1.40, 1.25, 1.10

Jedwabie, aksamity etc.

Czysty jedw. wsz. kol. 2,-, 1 60, 1.25, 95 f.
Czysty jedw. w paski i kr. 3.-, 2.25 1.60 1.35
Czysty jedw. na suknie 3.-, 2.25, 1.50, 1.10
Czysty jedw. surowy 2.50, 1.75, 1.40, 95 f.
Aksamit na ubranka 1.75, 1.50, 1.35, 1,10
Aksamit na suk. i bluzki 1.80, 1.40, 1.10, 75 f.
Aksamit na kabaty 12.—, 8.—, 6.—, 4.25
Woale ślubne haft. 3.—, 2.—, 1.50, 95 f.
Krepy angiel. czarne 3.50, 2.25, 1.50, 1.10

Materje do prania

Muśl. baw. piek. des. m. 65 50 39 27 f.
Muśl. baw. z bordą m. 75 60 50 39 f.
Muśl. wełn. dużo des. m. 95 85 75 68 f.
Zefiry p. des. praw. w pr. m. 65 55 45 35 f.
Bast płót. im. jed. m. 1,60 1,30 1,10 95 f.
Tiule na suk. i bluski m. 1,60 1,20 95 60 f.
Bat. haft. 70 i 120 c. sz. m. 4,50 3,-2,-1,- 50 f.

Stołowizna

Ręczniki kuch. kolor. szt. 50 40 30 20 f.
Ręczniki piek. adam. szt. 1,-- 75 60 40 f.
Obrusy stoł. dobre szt. 3,- 2,- 1,50 95 f.
Obrusy kol. do kawy „ 2,25 1,50 1,15 85 f.
Nakrycia stoł. na 6 osób szt. 6,- 5,- 4,- 2,95
Nakrycia kol. do kawy szt. 6,- 4,50 3,75 2,75
Ścierki do talerzy kol. szt. 50 40 30 28 f.
Scierki □ płócienne szt. 60 45 39 29 f.
Serwetki stoł. szt. 75 60 40 25 f.

Na przeprowadzkę

Dywany piękne wzory 25,- 12,- 9,- 4,50
Dywaniki dobre gatunki 3,- 2,- 95 45 f.
Chodniki wielki wybór 75 60 45 36 f.
Portjery sukien. i płóc. 6,- 4,- 3,25 2,75
Serwety na stół płóc. i suk. 3,- 2,- 1,40 95 f.
Firany creme i białe 1,- 75 60 37 f.
Kołdry watowane 10,. 6,- 4,- 2,95
Kołdry białe i kolorowe 7,- 5,- 4,- 2,95
Ceraty dobre gatunki 1,40 1,10 85 65 f.
Pierze piękne i czyste 2,- 1,50 1,25 1,00

Halki, fartuchy, chustki

Halki sukienne 4,- 3,- 2,- 1,45
Halki alpak. i mor. 4,50 2,75 1,85 1,50
Halki jedwabne 14,- 12,- 9,- 7,25
Fartuchy do pasa 1,40, 1,10 95 75 f.
Fartuchy z szelkami 1,50 1,20 80 65 f.
Fartuchy dyrekt. i ref. 2,25 1,80 1,40 1,20
Chustki do nosa pół tuz. 1,50. 1,10 65 f.
Chustki na głowę szt 2,25 1,80 1,20 85 f.
Chustki do nakrycia 6,- 4,50 3,75 2,35

Suknie półgotowe

Suknie batyst., pięknie haft. 12.—, 8.—, 6.—, **4.25**
Suknie tiulowe najnowsze 20.—, 15.—, 13.—, **11.50**
Suknie jedw. kolor. i białe 18.—, 14.—, 11.—, **9.75**

Baczność!!! Ponieważ w godzinach popołudniowych zanadto wielki napływ publiczności, proszę zatem wyzyskać godziny przedpołudniowe, leży to w interesie każdego kupującego, który życzy sobie być jaknajlepiej obsłużony.

Bluzki półgotowe

Bluzki płóc pięknie haftow. st. 1,50, 1.25, 95, **65** f.
Bluzki batyst. kol. i białe st. 2.25, 1.60, 1.25, **95** f.
Bluzki wełn. jedw. haft. st. 3.50, 2.25, 1.95, **1.45**

Kilka tysięcy metrów
resztek do 50%
niżej własnej ceny.

J. N. Durczykiewicz Poznań, St. Rynek 71-72

Proszę uważać na moje okna wystawne.

BANK ZIEMSKI w Gnieźnie

ma na sprzedaż pod bardzo dogodnemi warunkami:

1) **folwark** 180 mórg dobrej ziemi; zal. 25 000 mk.
2) **gospod.** 108 mórg, masywne budynki, ziemia buraczana przy zaliczce 20 000 marek.
3) **88 mórg** dobrej ziemi; zaliczki 20 000 marek.

Oprócz tego mamy na sprzedaż wiele innych **gospodarstw** większych i mniejszych. — **Kupujemy i parcelujemy** majątki i gospodarstwa. — **Regulujemy hipoteki** za małem wynagrodzeniem. — Bank należy do Związku Spółek, na którego czele stoji X. kanonik Adamski. 1892

Adres: **Bank Ziemski, Gniezno,**
Farna ulica 3 (Pfarrstrasse).

Pożyczki z amortyzacją

po 3 i pół procent, lub $4^2/_3$ proc. oraz pół % na **amortyzacją** lub stósownie do umowy przeprowadza spiesznie firma handlowa

Bolesław Mayer,
Bank komisowy
Poznań (Posen 0, 1. Ritterstr. 28 ptr.**). Telefon 2887.**
Poszukuję kupna kilku gospodarstw od 50—120 mórg.
Reflektanci zechcą się zgłosić!

Otwarcie LETNISKA w PUSZCZYKOWIE

nastąpi w sobotę, dnia 27 b. m. o godzinie 3-ciej po południu.

Pierwszorzędna kawiarnia i restauracja!

Proszę o łaskawe poparcie

K. Krenz.

Kasa oszczędności

Towarzystwa akcyjnego

Kwilecki, Potocki & Sp.

Poznań, plac Wilhelmowski 3

przyjmuje **depozyty** i drobne **oszczędności** od 1 marki począwszy płacąc obecnie od dnia złożenia kapitału
$3^1/_2$ % na każdorazowe żądanie
4 % za wypowiedzeniem kwartalnem
$4^1/_2$ % „ „ półrocznem
a po za tem podług umowy.

W mej
klinice dla kobiet
urządziłem też
III. klasę z bezpłatnem leczeniem

Dr. Chrzanowski
Specjalista w chorobach kobiecych i położnictwie
Poznań, Św. Marcin 45. — Telefon nr. 1875.

Butelki tak zwane cudowne bez ognia trzymające płyn 24 godziny po mk. 3.50
Kasetki stalowe do pieniędzy z ang. kluczem po mk. 4.50
Aparat do golenia srebrz. w etui po mk. 3 — z ostrzem „Gillette"
Zapałki 55 000 × się zapalające (benzyna) po mk. 2.50

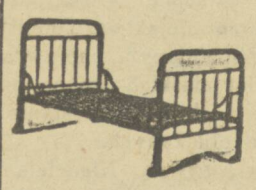

Nożyki z srebrnej stali po mk. 2.— metalowe „ „ 5.—
Łóżka podług ryciny ang. 194 × 84 cm. po mk. 22.50
Postumenty do garderoby i umywalek

Konwie
do transp. mleka 20 ltr. po mk. 6.75 z jednej sztuki stalowe bez gumy podług ryciny po mk. 10.50.

Żaluzje do okien po cenach najtańszych za podaniem miary dokładnej.

Do prania
„Johna" całą parą po mk. 30.—, 35.—, 40.— za szt.
Maglownie stołowe-pokojowe i angielskie.
Ramy do firan susz. po mk. 12.— i 15.— za szt.
Żelazka do prasowania gazowe, elektryczne i spirytusowe.

Aparaty do gotowania na zapas jarzyn, owoców, mięsa itd. Cena za aparat z 30 słojk. tylko mk. 28.25.
Wanny nasiadowe, zwyczajne bujane, oraz całkowite urządzenia do łazienek. Wanna wedle ryciny kosztuje mk. 15.—.

Meble ogrodowe. metalowe, drewniane i trzcinowe.
Do lodu szafy najlepszego fabrykatu Eschebacha poleca,

Firma T. Otmianowski,
Poznań — Nowa ul. 7|8. Tel. 565.

Persil

dla bielizny dziecięcej

(Ważne—przeczytać!)

Samopracujący środek do prania.

Niezbędny w każdej liczniejszej rodzinie. Ułatwia i uproszcza codzienne pranie bielizny niemowląt usuwając zarazem przykry zapach.

Zżółkła bielizna staje się śnieżno-białą. Najlepszy środek desinfekcyjny w czasie choroby.

Wypróbowany i chwalony!

Tylko w oryginalnych paczkach, nigdy luźno.

HENKEL & CO., DÜSSELDORF.

Jedyni fabrykanci także powszechnie lubianej

Henkel'a sody do bielenia

---

oszczędności

4 procent za kwartalnem wypowiedzeniem,
4 i pół procent za półrocznem wypowiedzeniem,
5 procent za rocznem wypowiedzeniem.

Kto ma u nas depozyt złożony, a kupi grunt od nas, temu wypłaca nasza depozyt nawet bez wypowiedzenia.

5 proc. hipoteki pierwszomiejscowe w pierwszej połowie ceny kupna się obracające są u nas każdego czasu do nabycia.

Adres: **Bank Parcelacyjny, Posen, Viktoriastr. 21.**

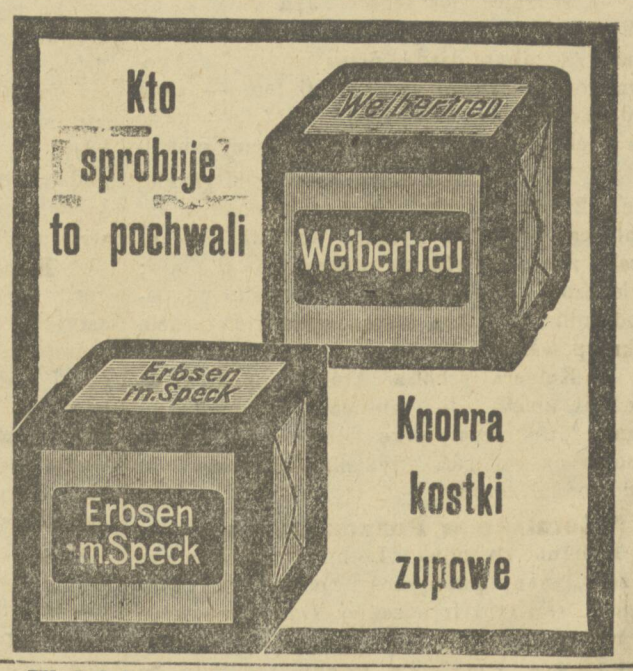

W dzisiejszych drogich czasach polecam
MAGGI'ego kostki bulionowe
(**5** kostek **20** f. pojed. 5 f.)
do przygotowania najlepsz. rosołu, zup, mięsnych potraw, jarzyn i sosów. **St. Chocieszyński,**
Poznań, Wielkie Garbary róg ul. Butelskiej.

Na dawniejszym miejscu wystawy
sprzedaję 1866
w celu uprzątnięcia
belki, łaty, kantówkę w długości do 12 metrów, również **deski, kołki** oraz wielką partję
okien
nadających się do **oranżerji po bardzo tanich cenach**
S. Gutwirth, — Poznań
Na wystawie hala maszyn rolniczych
wchód z ulicy Głogowskiej
naprzeciw głównego dworca. Tel. 2314 i 1956.

Na przeczyszczenie krwi jako czysto roślinne nawet przy dłuższem używaniu w zupełności nieszkodliwe lekarstwo na rozwolnienie w celu odświeżenia krwi i przeczyszczenia soków przy wyrzutach skórnych, otyłości, podagrze, reumatyzmowi, hemoroidach, świetnie wyprobowane **pigułki „Leo".** 1 szkło wystarczające na kurację wiosenną 1.50 mk. Przy nadesł. 1.75 mk. franko. Nabyć można w aptekach **pod Lwem, w Czerwonej aptece** itd.

Nakładem i drukiem Fr. Chocieszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Franciszek Laurentowski w Poznaniu.

(Dodatek)

Od niedzieli, dnia 28 kwietnia rano pocz.
tak długo dopóki zapas starczy

Wielka nadzwyczajna sprzedaż modnej konfekcji damskiej

po

nadzwyczajnie tanich cenach!!!

ok. 2500 kostjumów, płaszczy, paltotów i sukien

Kostjumy z granatowego szewiotu karmgarnowego lub z ang. materjału w deseń, rozmait. garnit. żakiet na jedwabiu, dokładnie jak rys. **39.00, 36.00, 28.75, 24.75,** **19.75**

8 okien wystawnych przybranych konfekcją damską z cenami.

Czysto wełn. płaszcz popelinowy w modn. kol. z haft. podł. rys. 135 cm. dł. **17.75**

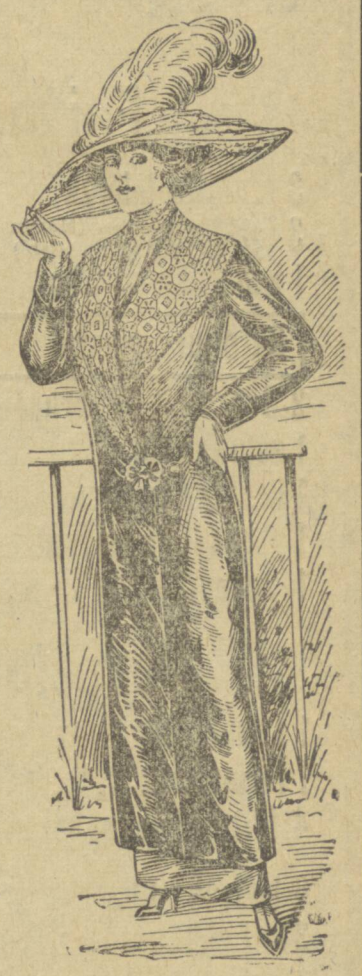

Czysto jedw. płaszcz taft. prima gat. koronką przybrany, 135 cm. długi **19.75**

Mała partja jedwabnych płaszczy
— modele oryginalne z Paryża —
kosztow. 200—250 fr., **89.00, 79.00, 75.00,** **68.00**

Paltoty!

Z angielskiego, wzorzystego szewiotu 110–130 cm. długie	**6.75**
Z angielskiego wzorzystego materjału z kolorowem przybraniem	**9.75**
Z angielskiego wzorzystego materjału 1 i 2 rzęd., robota krawiecka	**15.75**

Płaszcze!

Z płótna do prania białe i mode, najnowsze fasony	**7.75**
Z płótna do prania z wielkim kołnierzem koronkowym i obsadą	**11.75**
Czysto wełn. płaszcz popelinowy w kolorze mode z haftem 135 cm. długi	**17.75**
Czysto jedabny płaszcz taft. z szerokim kołnierzem, 135 cm. długi	**19.75**
Czysto jedwabny Payett-Changeant z bogatem przybraniem koronkowem 135 cm. długi	**24.75**

Kostjumy!

Angielskie wzorzyste materjały, całe na jedwabiu, gładkie i przybierane	**19.75**
Granatowy kamgarn-diagonal z pletnią, przybrana spódnica, żakiet na jedwabiu 28,75 i	**24.75**
Angielski wzorzysty szewiot, żakiet na jedwabiu, z połyskiem jedwabiu lub nie	**29.75**
Angielskie wzorzyste suknie żakiet., najlepsza robota krawiecka, na jedwabiu podszewkowane	**39.00**

Nowe bastowe i krem szewiot. kostjumy
— Taylor-Made robota —
na jedwabiu **65.00, 48.00** **39.00**

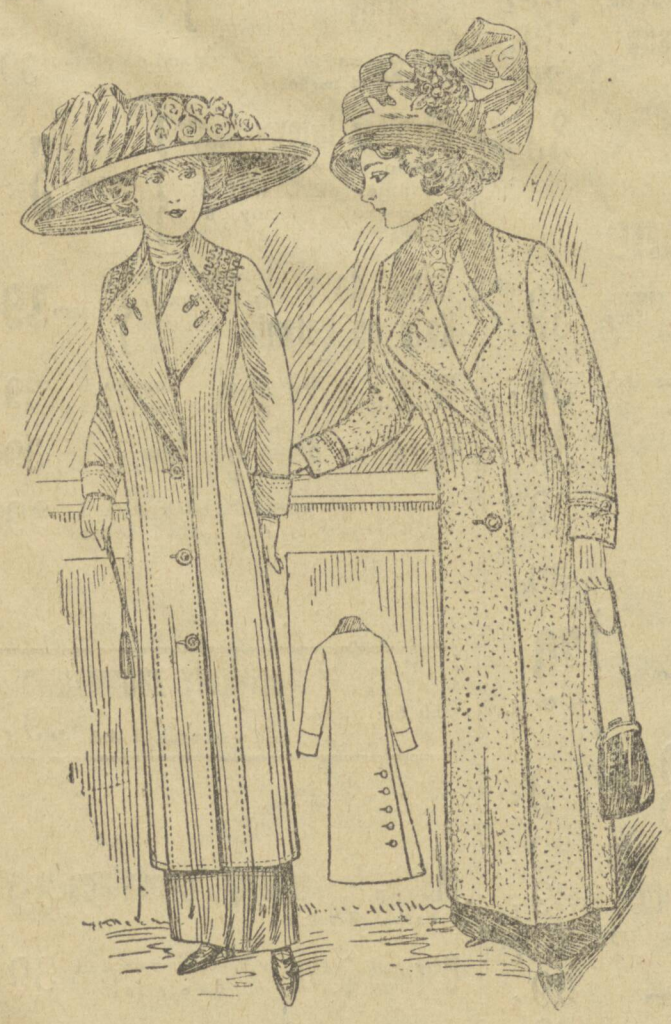

Angielskie paltoty w wielu modnych fasonach — i w najnowszych materjałach — jak rysunek

24.75	15.75	9.75	6.75
Serja IV	Serja III	Serja II	Serja I

Najn. kostjum płócienny, najnowszy wzór mody, bluzka z karoczkiem, podług rysunku, bogato haftowany, biały i mode **26.50**

Nowy kostjum płócienny, oryginał — jak rysunek — biały i mode, spódnica i żakiet **13.75**

Rudolf Petersdorff Poznań - Królewiec w Pr.

Największe magazyny ubrań w wschodnich Niemczech.

Poniedziałek 29 kwietnia
Wtorek dnia 30 kwietnia
Środa dnia 1 maja

39 fen. dnie

Sprzęty dom. i kuchenne
Zabawki
Galanterja

Fajans

3 stołowe talerze } razem 39 f.
3 łyżki stołowe (Martin-stahl) }
1 kubeł do kwiatów 39 f.

Garnitur misek 39 f.

2 Beczułki do krupów 39 f.
1 spluwaczka } razem 39 f.
1 lichtarz na nocny stół }
1 dzbanek na umywalnię } razem 39 f.
1 miseczka do mydła }

Porcelana

1 talerz do ciast } razem 39 f.
1 forma blaszana do pieczenia bab }
4 filiżanki z spodkami białe 39 f.
6 białych filiżanek z spod. dla dzieci 39 f.
3 filiżanki z spodecz. do herbaty 39 f.
4 kubki do kawy z złoc. brzegiem 39 f.
1 cukiernica z pokrywką } razem 39 f.
1 dzbanuszek do mleka }
1 łyżeczka do cukru
1 maselniczka } razem 39 f.
1 naczynie do musztardy, pieprzu i soli }
1 półmisek do pieczeni 28 cmt. 39 f.
6 kieliszków do jaj z złoc. brzegiem 39 f.
7 miseczek do kompotu 39 f.

Aluminium

1 jajko do herb. z łańcuszkiem } razem 39 f.
1 łyżeczka do herb. 1 szkl. do herb. }
4 łyżeczki do herbaty 39 f.
3 łyżki stołowe 39 f.

Dobra stal Solingera

1 nóż do chleba 1 nóż kuchenny 39 f.
6 łyżek stołowych (stal Martin) 39 f.
1 miotełka do ubijania śmietany } razem 39 f.
1 tłoczek do kartofli }
1 tarka, 1 lejek }
1 hebel do jarzyn i sito } razem 39 f.
1 strugacz do kartofli }
1 korkociąg 1 łót }
1 łopatka do węgli } razem 39 f.
1 haczyk do kółek }
1 pudełko do zapałek }
1 maszynka spiryt. } 39 f.
1 sitko do herb. lub kawy }
1 młotek } 39 f.
1 śróbociąg }
1 eleg. sztuccjec do sałaty 39 f.

Tow. blaszane i żelazne.

1 puszka do kawy i cukru 39 f.
1 bańka do nafty 39 f.
1 para sztućcy delik. stal Sol. 39 f.

Emalja

1 dzbanek dla szafnera z pokr. 39 f.
1 garnek do kawy kolor. dekor. 39 f.
1 miska 20 cmt. } razem 39 f.
1 miska 16 cmt. }
1 miska 28 cmt. 39 f.
1 naczynie do mydła do wanny kąpielowej 39 f.
1 taca 26 cmt. 39 f.
1 durszlak 39 f.
1 łyżka do nabierania i 2 łyżki stołowe 39 f.
1 głęb. talerz porcel. dekor. } razem 39 f.
1 łyżka stołowa }

Jasne tow. drewn.

1 rama kuchenna z 7 haczyk. 39 f.
1 deseczka do kwirli } razem 39 f.
2 kwirlejki, 1 wielka }
i 1 maiej. kopystka }
1 etażerka do korzeni } razem 39 f.
1 konsolka na ścianę }
1 deska do mięsa 32 cm. 39 f.
1 deska do śniadania fason liścia 39 f.
1 ochraniacz stołu z szczebel. do sładania 39 f.
1 wielki młot do ubij. mięsa } razem 39 f.
1 pałka do tarcia } razem
1 kopyść w każdej wielkości } razem 39 f.
1 wielka kwirla }
1 powieszadło do zawiesz ręczn. } razem 39 f.
jako panel. dec. z porc. godł. }
1 kasetka do przyborów czyszcz. obuwia }
1 szczotka do nacier. } razem 39 f.
1 szczotka do świecenia obuwia }
1 konsola na ścianę nieb. lub szara pomalow. i dokorow. 39 f.
1 deska jako taca z dziurk. brzeg. 40 cmt. szer. 39 f.
1 deseczka do czyszczenia noży 39 f.
1 kopa klamerków } razem 39 f.
1 sznur do wieszania bielizny }
1 stopień 39 f.

Brunatne towary z drzewa i lustra

1 rama do firan 140 cmt. 39 f.
1 konsola na ścianę i lustro 39 f.
1 lustro ścienne 23×28 cmt. z szer. ramą drew. 39 f.
1 lampa kuchenna } razem 39 f.
1 osobny cylinder }

Towary koszykowe

Koszyczek do robót 39 f.
Koszyczek do śniadania z rzemykiem do powieszenia } razem 39 f.
koszyczek do zabawy z pałączkiem }
Elegancka teka do gazet 39 f.
Eleg. torebka do szczotek 39 f.

Tow. szczotkowe

1 szrubar 1 szczotka do okien 39 f.
Szczotka do wyświec. } razem 39 f.
Szczotka do błota }
Szczotka do smarow. }
Pud. kremu do obuwia }
Szczotka do cylindra } razem 39 f.
Szczotka do filiżanek }
Szczotka do butelek }
Szczotka do węży }
Szczotka do garnków }
Szczotka do dywanów z długim kijem 39 f.
Szczotka ręczna do zamiatania czysta szczeć 39 f.
Szczotka do dywanów polerow. 39 f.

Dęte szkło

2 szklanki do czerwonego wina fason Matylda 39 f.
4 kieliszki do likieru fason Carl z brzegiem złotym 39 f.
Eleg. kieliszek do szampana 39 f.
Römer biały modny fason 39 f.
5 kufli do piwa 39 f.
4 kufle do piwa z brzegiem matowym 39 f.

Szkło lane

4 szklanki do herbaty fason kulisty lub w prążki na nóżce 39 f.
Karafka do wody z korkiem i 2 szklanki do wody 39 f.
8 szklanek do wody lub likieru rozmaite wzory 39 .
6 szklanek do piwa gładkie lub prążkowate 39 f.
6 szklanek do wina 39 f.
1 masielniczka } 39 f.
1 do cukru na wysokiej nóżce }
1 prasa do cytryny }
1 szklanka do rybek } razem 9 f.
1 siatka do rybek }
18 talerzyków do kompotu 39 f.
6 salaterek do kompotu 39 f.
1 talerz do placka 25 cm. kryształ lany 39 f.
6 solniczek forma drewniana 39 f.
6 talerzy do cukierków Baccarat imit. 39 f.

Galanterja

Wielka partja modnych porc. gracików szt. 39 f.
Lichtarze stołowe wysoki fason grubo niklow. 39 f.
Talerz terakota na ścianę 39 f.
Eleg. pozn. widok na metalu 39 f.
Wielka partja oryginalnych porc. popielnicz. z napisem (ostatnie nowości) 39 f.
Wielki zap. sort. metal. ramek do fotografii szt. 39 f.
Eleg. waza do kwiatów (rozmaite wykon.) 39 f.

Zabawki

Garn. sprzętów ogrod. 3 części 39 f.
Szufelka ogrodowa lub grabie na długim polerowanym kiju 39 f.
Taczka } razem 39 f.
Szufelka do piasku }
Koszyczek z wiorów z malowanem wpalaniem 39 f.
Sieć do piasku } blaszane razem 39 f.
Szufelka }
3 formy }
Siatka napełniona formami do piasku 8 części 39 f.
Garnitur latowy do zabawy składaj. się z sznura do skakania, piłki, szufelki do piasku i formy do piasku } razem 3[illegible] f.
Sznur do skak. z polerow. trzymadł. } razem 39 f.
Koło do kulania }
Wielka piłka gum. kolorowo malowana 39 f.
Rozmaite nowe gry tow. 39 f.
Porcel. serwis dla lalek w mod. fasonie i dekor. 39 f.

Wszelkie artykuły zabawkowe 50 fenygowe podczas tych 3 dni 39 f.

Magiczne zwierzęta pływające karton 7 sztuk 39 f.
Ubrana lalka w kartonie z oczami do spania 39 f.

HOCHSTETTER & Co.

T. z o. p.

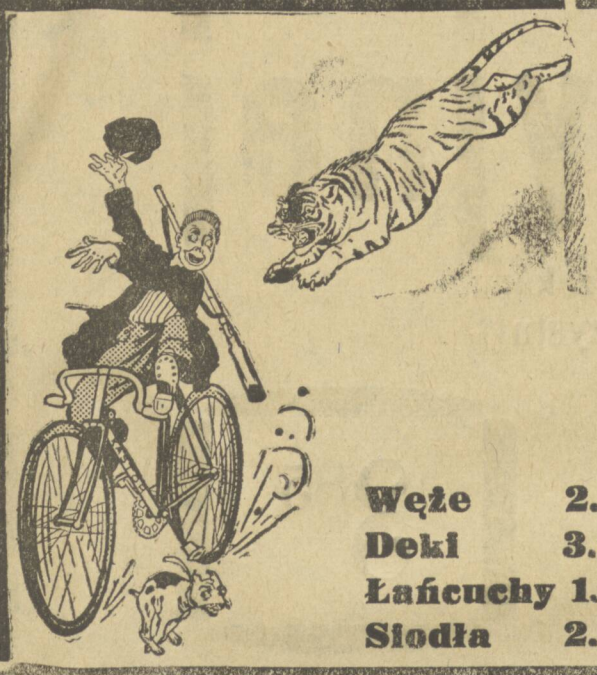

Niedoścignione są koła Kastora

ponieważ są tanie, dobre i wytrzymają największe ciężary.
Pięcioletnia gwarancja. Koła już od **45 marek.**

Wygodna odpłata. Przy gotówce rabat.
Wszelkie przybory po niebywale tanich cenach.
REPARACJE szybko dobrze i tanio.

Węże	**2.50** mk.	**Rączki**	**0.30** mk.
Deki	**3.00** „	**Dzwonki**	**0.25** „
Łańcuchy	**1.60** „	**Pedały**	**1.00** „
Siodła	**2.00** „	Pompy nożne	**0.90** „

Największy i polski specjalny skład kół
„KASTOR“
POZNAŃ — POSEN, ulica Wilhelmowska 17-a.

Nowości w materjałach do prania

w pięknem zestawieniu, modnych kolorach i deseniach.
W bardzo wielkim wyborze **Po znanych tanich cenach.**

Muśliny bawełniane
z brzegiem i bez
metr **75, 60, 45, 38** fen.

Muśliny czysto wełniane
metr **1,75, 1,05, 90, 75** fen.

Zefiry — modne paski
metr **60, 52, 45** fen.

Płócienka na bluzki i suknie
metr **75, 60, 45** fen.

Fulady i Satyny
metr **1,35, 1,20, 1,05, 83** fen.

Woale z przepyszn. brzegiem
(100 cm. szer.)
metr **2,45, 1,95, 1,45** mk.

Batysty haftowane
(120 cm. szer.) w pięknych deseniach
metr **5,95, 3,75, 2,75, 1,85** mk.

Roby półgotowe
począwszy od **5,50** mk.

Próby wysyłam franko.

K. Ignatowicz,

Poznań, Stary Rynek 65—69.

Premiowane w Poznaniu, Gnieźnie, Amsterdamie, Kruświcy, Grand Prix w Paryżu złotym medalem
na wystawie światowej w Turynie 1911 złoty medal.

L. Sochaczewski, Pleszew (Pleschen No. 10)

Kuźnia do wyrobu noży oraz ślufiernia
na sposób solingski.

Fabrykacja towarów stalowych ręczno-kutych.

Ślufiernia moja jest zaopatrzona w **najmodniejsze** i **najlepsze** urządzenia.

Do **ślufowania** nadesłane **brzytwy, nożyczki, maszynki do włosów strzyżenia, nożyce dla koni, noże do maszyn** dla **rzeźników** i t. d. przesyłam w przeciągu 3—4 dni z powrotem. Ceny za prace ślufierskie oblicza się jak najtaniej. — Ślufowanie i obciąganie **brzytew, hebelków do golenia, instrumentów chirurgicznych, maszynek do strzyżenia włosów i zarostu,** jak również wszelkie inne gatunki **noży** i **nożyc** bywają wykonywane przez najdzielniejsze siły z największą sumiennością oraz wypróbowsnem rzeczoznawstwem. Każda rzecz jest kilkakrotnie kontrolowaną Odpolerowanie oraz na nowo polerowanie zużytych **sztućcy** i **przedmiotów** po najtańszych cenach.

Uzupełnienia nowych **trzonków** i **głowni do noży kuchennych i stołowych** jak również wkitowanie takowych podług **najnowszego systemu.**

Mniejsze przedmioty naprzykł. 4—5 brzytew razem można przesłać w liście za 20 fen. porto, wagi 250 gramów.

Oddział drugi: Reparacje maszyn do szycia i broni wykonuje się starannie w jak najkrótszym czasie.
Polecam moje I-a **brzytwy:**

Nr.	32	36	37	30	45	46
mk.	1.40	1.75	2.25	2.75	3.25	4.00 za szt.

L. Sochaczewski, Pleszew (Pleschen Nr. 10.)

Rzadka sposobność! **Wiatrak, piekarnia i gospodarstwo** z 9 mg. roli bardzo dobrej. Budynki wszystkie masyw najnowsz. urządz. Wypieka się tyg. 22 ctr. mąki. Wieś bardzo wielka ok. 15 000 mieszk., 60 gospodarzy polsk. i dom. polska, we wsi, która 500 ctr. daje do mielenia rocznie. Hyp. ureg. Zabezp. na 27 000 mk., wpł. 10—12 000 mk., reszta stała hyp. za bardzo nizką cenę do sprzed. od nie rodaka. Zgłoszenia przyjmuje 1872
M. Prętki, Alt Strunz per Salisch Kr. Glogau.

Dachówkę szlązką, felcową i gładką
bez wyjątku po cenach fabrycznych.
Dachówkę zwyczajną czerwoną w dobrym gatunku po cenie najtańszej poleca
Karol Mroczkiewicz, budowniczy **w Stęszewie.**
Skład drzewa i artykułów budowlanych.
Przy ulicy **Kościańskiej.**

Zamierzam natychmiast sprzedać mój masywny
dom
z ziemią ogrodową w **Zamysłowie** pod Stęszewem, również i **dom** z ziemią ogrodową w **Mirosławkach** poczta Seeheim
Robert Warschauer, Stenschewo.

Kram
z pomieszk. w pow. mieście stoi dla golarza jest od 1 kwietnia do wynajęcia Zgłoszenia przyjmuje eksped. Wielkopol. pod nr. 1902

Całkowita wyprzedaż

z powodu zwinięcia interesu
po bajecznie tanich cenach!
Wełny, jedwabie, perkale, zefiry, muśliny, płótna, nakrycia do kawy, gotowa bielizna, barchany, portjery, chustki na głową, chustki do okrycia, inlety, linony, sukna na kostjumy, hafty szwajcarskie itd.
H. DYCHTOWICZ,
POZNAŃ, Stary Rynek 53|54.

Darmo i franko
otrzyma każdy mój najnowszy ilustrowany
wspaniały katalog
w polskim języku o zegarkach, łańcuszkach, przedmiotach złotych, srebrnych jako i skórzanych, o skrzypcach, harmonikach ręcznych i ustnych, gramofonach, obrazach, wszelkich dewocjonaljach, książkach do nabożeństwa, do rozrywki i historycznych, jak również wszelkich przedmiotów użytkowych.
G. H. Kaufmann,
Halle a. S. 8.

Ciężkie cierpienia

są często skutkami zaniedbanych żył kurczowych. Przy ranach na nogach, żylatych nogach, opuchniętych, zapaleniu, mokrym liszaju (Salzfluss), suchym liszaju, zgrubieniu stawów, sztywności, płaskich nogach, reumatyźmie, podagrze, ischias bólu w biodrach fistule itd. będzie broszurka zawierająca **rady i wskazówki** dla cierpiących na nogi bardzo pożyteczną.
Gratis przesyła radca sanitarny Sanitätsrat **Dr. R. Weise & Co. Hamburg 1.**

Piekarnia
w dużej wsi gdzie są 2 szkoły, 2 dominia kolej w miejscu. Interes bardzo dobry jest zaraz do sprzedania lub w całości do wydzierż. Spieszne zgł. przyjmuje **Kontarkoski** gościnny **Lamki** pod Ostrowem.

Koń **roboczy** jest na sprzedaż.
ul. Podgórna 31 a.

Potrzebni od 1. 7. 12. **Służący** kaw. do dużego dworu i **stangret** kaw. z dobr. świad., **Pokojowa** do dworu i do wód **kucharka, Gospodyni** młodsza
Procederowy pośrednik posad
St. Chełmicki,
ul. Szkólna nr. 10.
Urzędnik od 30—40 lat kaw. do Galicji **leśnik-borowy** na duży majątek Zgłosz osobiste,

Parchy (świeżbiące wyrzuty skórne) apteka **W. Schumanna** leczy w 3 dniach szybko, dyskretnie i pewnie
Smierć parchom (Krätzetod) (Styrax-oliwa, Rapar, Bals, Peruv) przesyłka za 4.50 mk. franko.
Adler Apotheke Bruel i. Meckl.

Ogrodnik
biegły w swym zawodzie potrzebny zaraz lub później. Zgłoszenia z odpisem świadectw przyjm.
Dom. Odrowąż p. Witkowo.

Dom. Grembanin
p. Kępno (Kempen i. P.) poszuk.
maszynistę
z **zaciężnikiem** do prowadzenia parówki na wysokie zasługi i deputat.

Ucznia
syna uczciwych rodziców przyjmie zaraz **T. Stanlewski,**
Swarzędz (Schwersenz)
skład tow. kolon. drog. i dest.

W poniedziałek, dnia 29 kwietnia rozpoczną się moje
w każdym sezonie tylko raz się powtarzające znane tanie dni

sprzedaży seryjnej

Moje dni seryjne dają nadzwyczajną sposobność zakupu
i przez niespodziewanie tanie ceny jest każdy zakup korzystny.

85 ₰	1.85	2.85	3.85
1/2 tuz. białych batyst. chustek	Prześcieradło dowlasowe	10 mtr. Louisianatuch	Halka alpagow. z wolant
2 mtr. mat. na fartuchy kolorowy	Półpłócienne prześcieradło	10 mtr. Hemdentuch	Halka trykotowa z mor. wol.
3 mtr. materjału Luisiana	5 mtr. materj. Hemdentuch	Nakrycie do herb. z sześciu serw.	Fartuszek dziec. lad. przybr.
3 mtr. materjału hemdentuch	Pół tuzina czysto płóc. ścierek do szklanek	Adamaszk. obrus 130-160 cmt.	Eleg. damska fant. koszula
4 mtr. Muslinu imit.	Pół tuz. kuchen. ręczników	Pół tuz. serwetek Ia dom. płótna	Damska koszula z kor. klock.
2 1/2 mtr. zefiru	Serweta do kawy z popielatym brzegiem	6 białych ręczników	Damski spódniczek
Kolorowa serweta ogrodowa	Pół tuz. adamaszk. serwet.	2 i pół mtr. eleg. mat. na bluskę	Damska nocna koszula z haftem
6 szt. krat. ścierek	7 mtr. muslinu na suknię	7 mtr. zefir. płótna	Fantaz. kosz. z klock. kor.
3 mtr. materjału na ręczniki	2 maglown. szare z brzeg.	7 mtr. muślinu na suknię	Garnitur koszula i majtki
6 szt. ścierek do kurzu skórk.	2 metry wiedeńsk. flaneli na bluzkę	Powleczenie na pierzynę	Męska nocna koszula
6 szt. ścierek do szorowania	Okno ang. tiul firanek	6 mtr. czerw. inlettu	Trykotow. kombinacja
4 ręczniki Gerstenkorn	Angielska tiulowa stora	Damski	Szal wieczorowy
Damski podstaniczek	Filcowa serweta na stół	Fartuch Reform	Satyn. gorset długi fason
Kaftanik siatkowy dla panów lub pań	Reszta chodnika pokojow.	Fartuch Kimono	Kol. wierzchnia kosz. męska
Turecki fartuszek z szelkami	Kołdra w wafle szyta	Satyn. fartuszek tendel. z szelk.	Damski parasol
Fartuszek gospod. z wolantem i z kieszenią	Biały dywanik ze skóry	Jedwabny fartuszek tend.	Eleg. skórk. torebka
Dziecięcy fartuszek wiszący	Gobelinowe przykr. ściany	Turecki bluskowy fartuch	6 mtr. walisu na powlecz.
2 ładne tendelki	1 mtr. tiul. lub gipiur. materj.	Eleg. fantaz. koszula damska	Powlecz. na pierz. i 2 na poduszki kol.
3 dziecięce śliniczki	1 para szelek	Damska nocna koszula	6 mtr. adamaszku na powl.
Damski nocny kaftanik	Męzki garnitur jedw. do pr.	Eleg. przybr. kaftanik damski	10 mtr. linonu
Ręcznik ozdobny narysowany	2 pary pończoch damskich przejrzyst.	Półdł. majtki wstąż. przeciąg.	Obrus
1 mtr. mat. tiul. lub gipiurow.	Męzka koszula Macco	Eleg. haftowana halka	Serwetki
4 mtr. koronki walencienne lub wstawki	Chłopięca koszula zefirowa	Angielski podstaniczek	Adamaszk. obrus na stół 120/225
2 męzkie kołnierzyki stojące	Chłopięcy sweater	Paradny ręcznik haftowany	4 metr czystoweln. szewiotu
2 kol. półkoszulki z obojczykiem	Damski fartuch Reform	Alpag. halka z wolantem	4 mtr. mater. na spódnicę
Kolorowy męzki garnitur	Turecki fartuch bluzkowy	Eleg. halka satynetowa	4 mtr. kratk. mat. podw. szer.
3 krawatki - dyplomaty	Fartuszek z haftem	Halka płócienna	1/2 tuz. Jacques ręczników
2 krawatki - regaty	Damska koszula fasonowa	Eleg. szal koronkowy	1 tuz. adamaszk. serwet.
2 do samowiązania szeroki fason	Damska koszula zapinana na ramionach	Jedwabny szal z frendzlą	Powlecz. na pościel z linonu
Eleg. krawatka dyplomat	Damskie majtki do kolan	Półgot. bluska batyst. z obhaft.	Nadzw. wielk. prześcier. kąpielowe
Eleg. krawatka regat	Spódniczek haftowany	1 mtr. materji tiulow. lub gipiur.	3 mtr. szewiotu 110 ctm. szer.
Paryzki pasek	Podstaniczek z garn. na plec.	Fantazyjny obrus na stół	Resztka jedwabiu na bluskę
1 para szelek	Chodnik pięknie haftowany	Eleg. poduszka na kanapę	Resztka chodnika linoleum
4 pary stop	Wierzch do poduszki	Pluszowy dywanik	Poduszka gobelinowa
2 pary skarpet Macco	Millieux haftowane	1 okno firan	Dywanik pluszowy
2 pary skarpet Vigogne	Ręcznik ozdobny	Kołdra na łóżko w wafle	Angielska stora tiulowa
2 pary kolor. skarpet	Spódnica do prania z wolantem	Tiulowa kapa na łóżko	Kołdra watowana
2 pary damsk. pończoch ang. dł.	Szal do automobilu	Portiera garnit. drzew.	Dera na konie
1 para damsk. pończoch przejm	Haftowana półgotowa bluzka batystowa	Resztka 6 mtr. firanki	Obrus z filcowego sukna
4 pary pończoch dziecięcych	1 mtr. eleg. taftu	Gorset Direktoire	Płóc. portjery, 2 szale i 1 lambr.
2 japońskie maty	Wolant do halki	Parasol damski i męski	Dywan linoleum
Wierzch plusz. do poduszki	Aksamitny gumowy pasek	Halka z wolantem	2 mtr. eleg. mat. na bluskę z bord.
Resztka ceraty	Skórkowa torebka	1 mtr. Eolienne 110 cm. szer.	1 mtr. Eolienne wełna z jedw.
1 para garnituru na szyby		2 mtr. materji na bluskę z bordiur.	2 mtr. Voile gładki i kropk.
Imit. perski dywanik		2 mtr. czarnej alpagi	1 mtr. Ia sukna 130 cm. sz.
Swaeter dla chłopca		2 mtr. wełn. batystu 110 cmt sz.	

Konfekcja

Biała bluzka batystowa	85 ₰
Kitelek ruski	85 ₰
Chłopięca bluzka do prania	85 ₰
Biała bluzka tiulowa	1.85
Biała bluzka marynarska	1.85
Dziecięca sukienka do prania	1.85

Proszę zważać na moje wystawy w oknach.

M. Schneider

Poznań, ul. Berlińska 19.

Konfekcja

Biała bluzka batystowa	2.85
Ubiór dla chłopca do prania	2.85
Dziecięca sukienka do prania	2.85
Ang. paltot	3.85
Płócienna spódnica	3.85
Koszulkowa bluzka	3.85

Nakładem i drukiem Fr. [illegible] Księdzyńskiego w Poznaniu. Redaktor odpowiedzialny Franciszek Lorentowski w Poznaniu.